

המפקד מ. סמון - קול. מיכאל דוד מרכוס חזר משדה זרים - נפל על במות ישראל

הממוכן ועד לפעילותן של יחידות קטנות, מעיונות. מרכוס היה יהודי חם. האמריקאיות לא פגמה את ישותו העצמית, היהודית. הוא בא אלינו צנוע, מתלהב, ללא בקשת פרס מצביא. הוא רצה ללמד; הוא התאהב בבחורינו, בלוחם העברי, בחוש, בעוז, הנפש, במהירות התפיסה. לא אשכח כיצד פרץ בבוקר אחד לחדר ראש-הממשלה; בא מן הנגב, שווף ומאיר פנים, חגור-נשק וקרא: "יש לכם חיל רגלים הטוב ביותר, אך חסרים לו נעלים וציוד כבד במידה הדרושה. תנו לו שני אלה — ויהיה לכם הצבא הטוב ביותר בעולם". הוא אשר עשה בקרבות ובכל מיני האש — באיוז גאוה הצביע על כובעו ונעליו שכדורים נקבום בשעה שהיו תלויים על חבל-הכביסה בדורות! כיצד התפלש באבק, ונצלה בחמסינים יחד עם הבחורים בערבות הנגב... נפגשתי אתו אח"כ במטה, בעת הנסיון לפרוץ דרך לירושלים. כמה הבהיקו עיניו, כמה מרץ ועוז שפע מהם. מעיניו הציצו התקוה והבטחון כי לנו תהיה ירושלים והבקע נבקיע דרך אליה לחבקה בגבולותינו.

והנה קרה אשר קרה ומרכוס איננו עוד, בעודו מנצח על המבצע הגדול לפרוץ דרך לירושלים. מה קיננו כי בשבועות הראשונים לעיצוב מדינת-ישראל, בשבועות הראשונים למעבר מחיל מחתרת לצבא ההגנה לישראל ילדנו חברנו-מפקדנו מרכוס. אמרותיו, דוגמאותיו, שיחותיו, היו כולן של לוחם (כי המפקד מרכוס היה לוחם בכל ישותו). לכן כה הרבה להביא דוגמאות משדה ההתגוששות, דוגמאות מתנופת-אגרוף, כלוחם מכף רגל ועד ראש.

לכבוד הוא לנו שהיה עמנו. הוא הנו גשר בינינו לבין מליוני אחינו בארה"ב. הוא היה אחת הסנדרניות הראשונות שבאו להספח לצבא ההגנה לישראל. יהיה גשר בלתי נראה לאלפים מיהודי אמריקה שיבואו להצטרף ליצירה, לעזור לצמיחת אותם הבחורים שמרכוס כה התאהב בהם וכה התגאה בהם. ארוננו של המפקד מרכוס יוכל לקבורות בארצות הברית מלווה ע"י שני קצינים לצבא ההגנה לישראל. בשם ראש הממשלה ושר הבטחון, בשם קציני המטה הכללי, בשם כל המפקדים שנפגשו עמו בשדות הקרב והחיילים אשר היו במחנותיו — אני נפרד ממך, המפקד מרכוס, באבל, בכבוד ובגאון. מדברי י. גלילי במסדר-האבל במטכ"ל.

הוא בא אלינו מרחוק, ואנו נפרדים ממנו והוא כל-כך קרוב. אזכור את הפגישה הראשונה — כשהיה היסוס, שמא הוא נכרי, שמא הוא מביא אתו מושגים רחוקים, בלתי נתפסים, מצבא עשיר, חזק וגדול. והנה, הנה הוא הראשון שהרס את המחיצה. בקפיצה זריזה, בטוחה, תמימה, קפץ ועבר את המחיצה, והיה כאחד מאתנו. היה הדבר עוד בימים ההם, בטרם היותנו מדינה חפשית ועצמאית, בטרם נערכנו כצבא ההגנה לישראל; היה הדבר עוד בימי היותנו במחתרת-לחצאין, עת רדיפות השלטון מתחדשות עלינו, שרויים בעניות, בעת שעמדנו בפני קפיצת-דרך ממושגים קודמים למרחב. לא עברו ימים מעטים — והוא כאחד מאתנו. נמרץ, רענן, עמוס-נסיון שופע דוגמאות מדוגמאות שונות, מורה ומפקד, רע ומפקד. היו אתו תכניות גדולות, ביקש להחיש את תהליך היותנו לצבא מאומן וחזק, כיצד לחנך מפקדים, כיצד להשכיל את המפקדים הגבוהים, כיצד לבנות יחידות גדולות ולהכין את המפקדים לנהוג ביחידות גדולות וניידות. כאלה היו תכניותיו. אולם כאשר חזר מארה"ב ונתלקחו הקרבות — השתער מרצונו אל שדות-הקרב.

עצותיו לא היו עצות עשיר לרש. הוא ידע להבין חין בין תנאי הצבא האמריקאי, בו שרת שנים הרבה כבוגר האקדמיה ב"וסט פוינט" (אחד היהודים הראשונים שסיימו חוק לימודים באקדמיה זו) ובין התנאים המציאותיים, כאן. עצותיו היו מעשיות בהתאמה ליכולתנו הממשית. הוא ידע להשתמש בצורות הלחימה השונות — משטח הצבא המודרני

ארונו של מ. ד. מרכוס על גבי קרונית-תותח, במסדר-אבל במחנה המטה-הכללי.

קול. מ. ד. מרכוס (סטון)

כשבאים לארגן צבא — יש לקבוע ראש-מטה — הוא ה"בוס" — ותפקידו הוא לאחד ולהתיך לזרוע פלדה אמיצה את המאמצים והכוחות העצורים באלפים, ולמנוע בעד יצירת אלפי אצבעות נרפות. בפני ה"בוס" עומד תפקיד קשה, כי עליו להיות ב-24 מקומות, לדבר עם 24 אנשים באותו הזמן. הוא פותר בעיה זו ע"י הקמת המטה הכללי. כל איש במטה הכללי חייב לדעת לא רק את העבודה שלפניו, אלא שעם זאת יש להגדיר תפקידיו בבהירות; עליו לדעת

ממי לקבל הוראות ומי הם הנתונים למרותו, שלגביהם הוא נותן הפקודות. אח"כ שומה עליו לפקח על הוצאתן לפועל של הפקודות, ולהבטיח שהן בוצעו ככתבן וכלשונן.

*

הטקטיקה מלמדת אותך כיצד "להציב משמר", כיצד להכות באויב, כיצד לנוע. אך הנך זקוק להרבה יותר מזה: למשמעת ולבטחון עצמי — כלומר, לצד המוסרי שבדבר — אשר הם התומכים בצד החומרי.

*

הרצון לנצח מחייב את ההחלטה הנחושה להנחית לאויב מכות-הלם על מנת להשמידו; ולא בלבד לחכות בשקט ובנחת עד שהאויב ינחית מכותיו. במלחמה, — הנך משתלט על עמדת-חזק וממשיך להתקדם עד שהנך גורם לשיתוק האויב ע"י פגיעה בנקודותיו החלשות והחיוניות.

דבר זה מחייב שלרשות הפיקוד-העליון יעמוד כוח-מחץ שבכוחו לבצע את ההתקפה ושיוכל לשמש, בשעת הצורך, כרזרבה — שעה שתאלץ לעבור, באופן זמני, להתגוננות.

*

תכנונה של אופרציה צבאית אינו נערך לפי מתכונת אחת. יש פתרונות אפשריים רבים. דברים אינם מתרחשים מעצמם — הם נגרמים. ביצוע פעולות אין להשאיר ליד הגורל. אסור שדבר יעשה לפי עריכה-מקריית.

*

על ההתקפה להיות אמיצה, תוקפנית, ללא-רחם, ומבוצעת תוך החלטה-נחושה. במלחמות מנצחת ההתקפה.

*

כוח-המחץ הראשוני — הוא גם שיהווה את הכוח לעצירתה של ההתקפה. דבר זה מוליכני להדגשת המונח הצבאי — "רזרבה". לכל מפקד חוליה, כיתה, מחלקה, גדוד, בריגדה, צבא — מלמדים כיצד לנהל את מלחמתו תוך שימוש ברזרבה.

*

רק משפיתחת באנשים דרגה גבוהה של כושר גופני, — יכול הנך להעמידם במבחן הליכה, במסע מבלי אוכל, מים, מחסה, שינה.

*

שומה להבטיח, למען הנצחון, את הפעלתו של כל אוצר-כוח-אדם שבארץ.

*

לעולם אי-אפשר לאמר בצבא על אף דבר שהוא מספיק, ובעיקר — על הזמן.